

prima instanță: A. Catană
instanța de apel: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu

DECIZIE

08 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî, Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către avocatul Valentina Hriplivaia în interesele Elenei Bîrcă,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Bîrcă Elena împotriva Galinei Novosiolova și notarul public Kiseliova Olga privind nulitatea testamentului, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii și constatarea faptului acceptării succesiunii,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, prin care a fost respinsă cererea Elenei Bîrcă și a avocatului ei privind scutirea de la plata taxei de stat, nu s-au dat curs cererilor de apel, fiindu-le acordat termen pentru lichidarea neajunsurilor,

c o n s t a t ă:

La 26 februarie 2013, Bîrcă Elena a depus cerere de chemare în judecată împotriva Galinei Novosiolova și notarul public Kiseliova Olga privind nulitatea testamentului, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii și constatarea faptului acceptării succesiunii.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 februarie 2016, a fost respinsă acțiunea integral.

S-a încasat din contul lui Bîrcă Elena în folosul lui Novosiolova Galina cheltuielile de judecată în sumă de 24 620 lei (f.d.99, 104-114).

La 16 februarie 2016, avocatul Valentina Hriplivaia și la 15 martie 2016, Bîrcă Elena au declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd scutirea parțială de la plata taxei de stat, din motivul situației financiare dificile (f.d.102-103, 119-120).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, a fost respinsă cererea apelantei privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, nu s-a dat curs apelurilor declarate de către Bîrcă Elena și de către avocatul Valentina Hriplivaia, fiindu-le acordat termen pentru prezentarea apelurilor motivate și prezentarea dovezii plății taxei de stat în privința pretențiilor cu caracter patrimonial din prețul de piață a bunului imobil în litigiu (apartamentul nr. 42 din str. Drumului Viilor, 39 mun. Chișinău) dar nu mai mare conform datelor organului cadastral, iar taxa de stat pentru cererea de apel în privința pretențiilor cu caracter nepatrimonial în sumă de 75 lei și s-a stabilit termen pînă la 25 mai 2016 să lichideze neajunsurile menționate. (f.d.121-124).

La 22 aprilie 2016, Curtea de Apel a expediat în adresa părților copia încheierii emise (f.d.125).

Potrivit avizurilor de recepție anexate la dosar, rezultă că la 29 aprilie 2016 avocatul Hriplivaia Valentina și respectiv la 04 mai 2016 Bîrcă Elena au recepționat copia încheierii emise de către instanța de apel (f.d.126, 127).

La 16 mai 2016, Bîrcă Elena prin intermediul avocatului, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, solicitînd casarea acesteia în partea ce ține de plata taxei de stat cu emiterea unei noi soluții prin care să fie scutită parțial de la plata acesteia și acordarea unui nou termen pentru achitarea ei.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Conform art. 111 alin. (3) CPC, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Luînd în considerație că avocata Elenei Bîrcă a recepționat copia încheierii contestate, la 29 aprilie 2016, termenul de declarare a recursului a expirat la 16 mai 2016, deoarece ultima zi de curgere a termenului „14” era nelucrătoare.

Or, conform art. 112 alin. (2) CPC, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Recurenta Bîrcă Elena în motivarea recursului a indicat că instanța de apel prin impunerea achitării plății taxei de stat integrale, îi îngrădește accesul la justiție.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel și emiterea unei noi hotărîri sub formă de încheiere, prin care cererea privind scutirea de la plata taxei de stat pentru declararea apelului urmează a fi admisă cu scutirea parțială de la plata acesteia, din următoarele.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționînd prin decizie problema în fond.

După cum s-a stabilit, la 16 februarie 2016, Bîrcă Elena prin intermediul avocatului și la 15 martie 2016 Bîrcă Elena au declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd scutirea de la plata taxei de stat, din motivul situației financiare dificile (f.d.102-103, 119-120).

Cu toate acestea, Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 19 aprilie 2016, a respins cererea apelantei privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, nu a dat curs apelurilor declarate de către Bîrcă Elena și de către avocatul Valentina Hriplivaia, fiindu-le acordat termen pînă la 25 mai 2016, pentru prezentarea apelurilor motivate și prezentarea dovezii plății taxei de stat în privința pretențiilor cu caracter patrimonial din prețul de piață a bunului imobil în litigiu (apartamentul nr. 42 din str. Drumului Viilor, 39 mun. Chișinău) dar nu mai mare conform datelor organului cadastral, iar taxa de stat pentru cererea de apel în privința pretențiilor cu caracter nepatrimonial în sumă de 75 lei (f.d.121-124).

La declararea recursului împotriva încheierii instanței de apel, Bîrcă Elena a prezentat adeverința eliberată la 04 mai 2016 de către directorul Organizației de Pază „Argus-S” SRL, din care rezultă că recurenta pentru perioada octombrie 2015 pînă la martie 2016 a avut un venit de 23 956 lei (f.d.136).

Totodată recurenta a anexat extrasul de la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala ÎS „Cadastru” unde este indicat valoarea bunului litigios (apartamentul nr. 42 din str. Drumului Viilor, 39 mun. Chișinău) în sumă de 317 357 lei (f.d.137).

Conform art. 3 pct. 1 lit. j) al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărîrilor instanțelor judecătorești se achită 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plîngeri).

Prin prisma normei de drept citate în coraport cu extrasul prezentat de la Organul Cadastral, Bîrcă Elena urmează să achite taxa de stat pentru pretenția patrimonială în sumă de 7140,53 lei.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială, persoana fizică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amîne achitarea taxei de stat.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cazul Kreuz contra Poloniei, nr. 28249/95, cazul Golder și Z contra Marii Britaniei, cazul Malahov contra Moldovei, nr. 32268/02), dreptul la un tribunal nu este absolut. Aceasta prin natura sa poate fi supus limitărilor, deoarece dreptul de acces la justiție, prin sine, cere reglementare din partea statului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că în unele cazuri pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (cazul Malahov contra Moldovei, § 27).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în hotărîrea Kreuz contra Poloniei (§ 60) că exigența de plată a taxei de stat aferentă cererilor cu care sunt sesizate jurisdicțiile civile, nu poate fi considerată în sine drept o restricție adusă dreptului de acces la tribunal.

Totuși, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că mărimea taxei trebuie apreciată în lumina circumstanțelor particulare ale unei cauze concrete, inclusiv solvabilitatea reclamantului în faza procedurii, când restricția în cauză este impusă, cum ar fi – mărimea salariului, pensiei, obligația de întreținere a copiilor etc. (cazul Clionov contra Moldovei nr. 13229/04; cazul Tudor-Comerț contra Moldovei nr. 27888/04; cazul Teltronic-CATV contra Poloniei nr. 48140/99).

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, instanța de recurs consideră posibil de a o scuti parțial pe Bîrcă Elena de la plata taxei de stat pentru cererea de apel – în mărime de 5140,53 lei (avînd în vedere că apelanta urma a-i fi impusă plata taxei de stat pentru declararea cererii de apel în sumă de 7140,53 lei), aceasta urmînd să achite taxa de stat pentru cererea de apel în mărime de 2000 lei, ca fiind reală și rezonabilă pentru cerința patrimonială.

În ce privește cerința nepatrimonială, Curtea de Apel justificat a obligat pe Elena Bîrcă să achite taxa de stat în mărime de 75 lei.

Or, conform art. 3 alin. (1) lit. e) al Legii taxei de stat, pentru cererile de chemare în judecată, privitor la modificarea sau rezilierea contractului de închiriere a încăperilor de locuit, prelungirea termenului de primire a moștenirii, ridicarea sechestrului asupra bunurilor și pentru alte cereri de chemare în judecată, cu caracter nepatrimonial, taxa de stat se stabilește în cuantum de 500 % din valoarea acțiunii.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 85 al. (4) CPC pentru scutirea parțială a recurenteii-apelantei de la plata taxei de stat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016 și de a emite o nouă hotărîre sub formă de încheiere, prin care a scuti pe Elena Bîrcă de la plata taxei de stat la depunerea apelului în mărime de 5140,53 lei pentru cerința patrimonială.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către avocatul Valentina Hriplivaia în interesele Elenei Bîrcă.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Bîrcă Elena împotriva Galinei Novosiolova și notarul public Kiseliova Olga privind nulitatea testamentului, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii și constatarea faptului acceptării succesiunii, și se emite o nouă hotărîre sub formă de încheiere prin care:

Se scutește Bîrcă Elena de la plata taxei de stat pentru cererea de apel în sumă de 5140,53 lei (cinci mii o sută patruzeci lei și 53 bani) și se comunică Elenei Bîrcă despre necesitatea prezentării dovezii achitării taxei de stat în mărime de 2000 (două mii) lei – pentru cerința patrimonială și suma de 75 lei pentru cerința nepatrimonială, în total 2075 lei, pînă la prima ședință de judecată ce va fi fixată în ordine de apel.

Pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Elenei Bîrcă împotriva Galinei Novosiolova și notarul public Kiseliova Olga privind nulitatea testamentului, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii și constatarea faptului acceptării succesiunii, se remite la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău la etapa de primire a cererii de apel.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadî

Oleg Sternioală